

Navodila za vzrejo in preizkus plemenskega podmladka na vzrejnih središčih in vzorčnih kmetijah – COVID-19

V času izrednih strožjih biovarnostnih ukrepov bodo nujna selekcijska opravila lahko opravljali rejci. Seleksijske službe na njihovem območnem KGZ jim nudijo pomoč s svetovanjem. Rejci se o izvajanju posameznih del posvetujejo z njimi.

Roki za pošiljanje podatkov

Zadnji dan za pošiljanje podatkov so ponedeljki (do 24:00), in sicer:

- 30. marec 2020
- 13. april 2020
- 27. april 2020
- 11. maj 2020
- 25. maj 2020 itd., vsakih 14 dni.

Tisti rejci, ki podatke pošljejo kasneje, bodo vključeni pri naslednji odbiri.

Označevanje pujskov

- Za kratek čas podaljšamo rok za označitev pujskov. Pujski morajo biti v času izrednih razmer tetovirani najkasneje do odstavitve. Pri tem je potrebno zagotoviti, da se pujski med svinjami ne predstavljajo.
- Pujske sodobnih genotipov še naprej tetoviramo. Tetoviranim pujskom lahko rejci dodajo še plastične številke, ki jih uporabljajo v preizkusu. Tetoviranje lahko opravijo rejci sami.
- Pri označevanju se prešteje funkcionalne seske ločeno na obeh straneh.
- Rejec vodi dnevnik tetoviranja, kamor zapiše za vsakega pujska tetovirno številko in število seskov.
- Rejec zaprosi selekcionista na svojem zavodu za evidenčne številke za svinje, ki prvič prasijo.

Preizkus mladice

- Mladice se naseljuje v preizkus pri masi 30 kg (dopusten razpon je med 27 in 35 kg). Razpon v starosti mladice v skupini naj bo manjši kot 14 dni (največ tri tedne).
- Mladice, ki so ob naselitvi tehtane in izpolnjujejo kriterije za vpis v rodovniško knjigo posamezne pasme ali register, bodo vpisane v rodovniško knjigo oz. register (včasih potrebno za PAS program). Rejec zapiše podatke o naselitvi na dnevnik tehtanj.
- Vsa tehtanja opravi rejec. Meril naj bi vsaj 10 živali istega genotipa in spola.
- Mladice se tehta pri povprečni masi skupine okrog 100 kg, posamezne mladice pa ne smejo biti lažje od 85 kg in težje od 135 kg. Pomembneje pa je, da je razpon v starosti mladice v skupini manj kot 14 dni (največ tri tedne).
- Merjenje debeline hrbtna in stranske slanina lahko opravi rejec, če ima primeren instrument. Ker rejci do sedaj niso še merili debeline hrbtna in stranske slanina, lahko ta podatek do normalizacije korona razmer tudi manjka.

- Rejec vodi dnevnik tehtanj. Podatke vanj vpisuje s temnejšim svinčnikom (kemičnim svinčnikom).
- Rejec prešteje in zabeleži funkcionalne seske na levi in desni strani.
- Rejec oceni zunanost in zapiše, kadar žival ni primerna za razplod.
- Dnevnik tehtanj rejec pošlje čim hitreje po meritvah in najkasneje do zgoraj navedenih rokov, da lahko podatke pravočasno pripravimo na obdelavo.
- Pri obdelavi istočasno računamo plemenske vrednosti za vseh šest lastnosti, zato nam naj ob teh terminih rejci posredujejo še podatke o pravitvah.

Preizkus merjascev

- Naselitev merjascev v preizkus se izvaja enako kot pri mladica
- Tehtanja se v preizkusu merjascev izvajajo , ob rojstvu, odstavitvi, naselitvi in nato na 14 dni do konca preizkusa.
- Vsa tehtanja opravi rejec. Merilo oz. tehtalo naj bi vsaj 10 živali istega genotipa in spola.
- Meritve DHS merimo pri zadnjih dveh tehtanjih. Merjenje debeline hrbtna in stranske slanina lahko opravi rejec, če ima primeren instrument. Ker rejci do sedaj niso še merili debeline hrbtna in stranske slanina, lahko ta podatek do normalizacije korona razmer tudi manjka.
- Tudi zaključek preizkusa je pri merjascih enak kot pri mladica, vključno s štetjem seskov in oceno zunanosti.

Vzorci tkiva za genetske analize

- Rejci odvzamejo vzorec za genetske analize od vseh živali, označenih z ušesno številko. Ob jemanju vzorcev s kleščami za rovašenje , je pred pričetkom in med dvema zaporednima odvzemoma potrebno klešče temeljito očistiti in razkužiti, da ne pride do kontaminacije z genetskim materialom iz drugih virusov.
- Vzorce posamičnih živali se shrani ločeno v manjše samozapiralne vrečke, na katere se zapiše datum odvzema in ušesno številko živali s pisalom, ki se ne briše (ne sme biti alkoholni flomaster).
- Vzorce se nato zamrzne in shrani ločeno. Za shranjevanje v zamrzovalniku (skrinji) priporočamo uporabo plastičnih škatel, ki se jih dobro zapre s pokrovom. Za dostavo vzorcev se bomo kasneje dogovorili.
- Kontaminirani vzorci lahko dajejo napačne rezultate (npr. MHS, preveritev porekla), kar pomeni preprosto, da rejsko delo ni bilo dobro opravljeno in živali niso naprodaj. Zato priporočamo, da se vzorci skrbno odvijajo in shranjujejo.

Opremljenost kmetij za izvajanje preizkusa

Predlagamo, da se rejce, ki vzrejajo plemenski podmladek za prodajo ali lastno obnovo, opremi z dodatno opremo, ki se je do sedaj prinašala na njihovo kmetijo:

- tetovirne klešče in dodatni pribor za tetoviranje,

- ultrazvočni instrument za merjenje debeline hrbtnne slanine,
- kleščice za jemanje vzorcev za genetske analize.

Nakup lahko opravi rejec, zavod ali pa rejska organizacija poskusi pridobiti dodatni vir. Nakup priporočamo zaradi biovarnostnih ukrepov, da se oprema ne nosi iz kmetije na kmetijo.

Naslov za sprejemanje podatkov

Rejci lahko dokumente pošljejo: v čitljivi elektronski obliki (sken, slika z mobitela) na Biotehniško fakulteto in na svoj zavod. Rejci naj pazijo, da so vrednosti na dokumentu dobro vidne. Lahko pa se s selekcionistom dogovorijo na drug način. Rejce prosimo, da v tem primeru shranijo originalni dokument.

- predal@bf.uni-lj.si (Biotehniška fakulteta, Enota za prašičerejo)
- saso.sever@siol.net (zavod Murska Sobota) ali po dogovoru
- darja.prevalnik@kgz-ptuj.si (zavod Ptuj)
- marjeta.zenko@ce.kgzs.si (zavod Celje) ali po dogovoru
- andrej.kastelic@kgzs-zavodnm.si (zavod Novo Mesto) ali po dogovoru